

Vzájemná provázanost katastru nemovitostí a evidence využití půdy LPIS

Materiál vznikl ve spolupráci MZE a SZIF.

V materiálu byly použity zjištění a závěry z analytického dokumentu vypracovaném na SPÚ.

1 Popis jednotlivých evidencí a dat

1.1 Evidence využití půdy LPIS

Evidence využití půdy LPIS je registr založený na geografickém informačním systému (GIS) mapující reálné využití zemědělské půdy. LPIS vznikl na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství na přelomu let 2003 a 2004. Ke spuštění došlo 21. března 2004.

Hlavním účelem registru půdy je ověřování údajů v žádostech o dotace poskytovaných ve vazbě na zemědělskou půdu, a to bez ohledu na to, zda jde o dotace financované ze zdrojů EU nebo o národní dotační programy.

Využití pozemku konkrétním farmářem (uživatel) je evidováno **pomocí zákresů dílů půdních bloků (DPB)**. Díl půdního bloku tedy představuje zemědělsky užívanou půdu, která je obhospodařována jedním uživatelem a odpovídá jednomu druhu zemědělské kultury. Ty jsou vydefinovány NV 307/2014 Sb. o stanovení podrobností evidence využití půdy podle užitelských vztahů a jsou odlišné od definic platných pro evidenci katastru nemovitostí.

Aktualizace zákresů DPB probíhá průběžně celý rok. Buď na základě podnětu farmářů, nebo na základě šetření v terénu. Přesto hlavním podkladem pro aktualizaci jsou ortofotomapy poskytnuté ČÚZK. Každý rok jsou nasnímány nové snímky pro jednu polovinu republiky.

Data katastru nemovitostí jsou během aktualizace evidence využití půdy využívána jako podpůrná v situacích, kdy dochází ke sporu mezi uživateli. Výměra ani typ pozemku uvedený v katastru nemovitostí se do evidence využití půdy nepřebírá. Data v evidenci využití půdy vycházejí primárně z mapování skutečnosti nad ortofotomapami, případně šetřením v terénu.

1.2 Katastr nemovitostí¹

Katastr nemovitostí České republiky (KN) je veřejný registr vedený dle zákona č. 256/2013 sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), v platném znění.

Katastr nemovitostí představuje soubor údajů o nemovitostech v České republice zahrnující jejich soupis, popis včetně jejich geometrického a polohového určení. Operát katastru nemovitostí mimo jiné tvoří:

- Soubor geodetických informací, který zahrnuje katastrální mapu (včetně jejího číselného vyjádření ve stanovených katastrálních územích).
- Soubor popisných informací, který zahrnuje údaje o katastrálních územích, o parcelách, o stavbách, o bytech a nebytových prostorech, o vlastnících a jiných oprávněných, o právních vztazích a právech a skutečnostech, stanovených zákonem.

2 Polohová přesnost prostorových dat

2.1 Polohová přesnost zákresů DPB

Přesnost zákresů v evidenci využití půdy LPIS je v obecné rovině definována legislativou EU, konkrétně čl. 70 nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1306/2013, které stanovuje, že v rámci LPIS musí být využity

¹ Informace jsou převzaty ze stránek Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (www.cuzk.cz)

postupy GIS se standardy zaručujícími kartografickou přesnost v měřítku 1 : 5 000, takováto přesnost je dostačující pro účely, kterým má LPIS sloužit, a to je identifikace zemědělských pozemků pro potřeby zemědělských dotací v režimu přímých plateb na plochu.

Zákres DPB se provádí vektorizací obhospodařovaných ploch nad ortofotomapami s prostorovým rozlišením 20 cm v měřítku od 1 : 500 do 1 : 800. Ze střední souřadnicové chyby snímku a požadované přesnosti v měřítku 1 : 5 000 lze odvodit výslednou střední polohovou chybu LPIS 1,25 m zákresu.

2.2 Polohová přesnost parcel katastru nemovitostí

Polohová přesnost parcely katastrální mapy je dle bodu 13 přílohy katastrální vyhlášky 357/2013 Sb., v platném znění, dána kódem charakteristiky kvality podrobného (lomového) bodu:

Kód	mezní polohová chyba [m]
3 (DKM)	0,40
4	0,74
5	1,41
6	0,59
7	1,41
8	2,83

Pro určení přesnosti parcely lze využít i jednodušší parametr – **kód způsobu určení výměry**, který je popsán v katastrální vyhlášce §10 odst. 4:

Kód způsobu určení výměry rozlišuje, zda je výměra určena

- a) *ze souřadnic lomových bodů v S-JTSK s kódem kvality 3 nebo 4; způsob určení výměry se označuje kódem 2,*
- b) *z přímo měřených měř nebo ze souřadnic v místním systému; způsob určení výměry se označuje kódem 1,*
- c) *ze souřadnic lomových bodů v SJTSK, z nichž nejméně jeden lomový bod má souřadnici s kódem kvality 5 až 8; způsob určení výměry se označuje kódem 0, nebo*
- d) *graficky, a to planimetrováním, výpočtem z měř odměřených na mapě, nebo výpočtem ze souřadnic lomových bodů na obvodu parcely nebo dílu parcely odměřených na mapě; způsob určení výměry se označuje kódem 0.*

Ke kódům způsobu určení výměry (atribut ZPURVY v prostorových datech katastru nemovitostí) lze přiřadit očekávané přesnosti („nejlepší“ a „nejhorší“ očekávaná přesnost viz tabulka níže), dané mezní střední polohovou chybou podrobných bodů:

Kód způsobu určení výměry	mezní střední polohová chyba [m]
2	0,40
0 nebo 1	2,83

2.3 Vzájemná přesnost dat

Dle zákona o hromadění středních chyb je výsledná polohová střední chyba společná parcelám KN a zákresům DPB vypočtena jako kvadratický součet střední chyby DBP LPIS a střední chyby katastrální mapy.

Na základě výše uvedeného lze stanovit dvě mezní hodnoty, a to pro případy, že jsou body geometrie parcel určeny s nejvyšší a nejnižší přesností.

Kód způsobu určení výměry	mezní polohová střední chyba DPB [m]	mezní polohová střední chyba katastrální mapy [m]	výsledná polohová střední chyba [m]
2	1,25	0,40	1,30
0,1	1,25	2,83	3,10

Výsledná polohová střední chyba tedy představuje mezní hodnotu, kdy nelze spolehlivě říci, že vzájemný překryv zákresů je relevantní, protože s vysokou pravděpodobností je výsledkem polohových chyb zákresů DPB a parcel KN.

3 Interpretace vzájemného překryvu parcel katastru nemovitostí a zákresů DPB

V aplikaci Registr půdy, která slouží pro zobrazení a aktualizaci dat evidence půdy, je možné kromě zákresů DPB zobrazit i další mapové podklady včetně dat katastru nemovitostí. Tyto mapové podklady je možné zobrazit v mapě a vizuálně je porovnat se zákresy DPB. U některých mapových podkladů (jako je katastr nemovitostí) je navíc stanoven i vzájemný prostorový průnik.

Při interpretaci vzájemného prostorového průniku (překryvu) je důležité zohlednit fakt, že všechny mapové podklady vždy představují jen určitý model reality, který je ze své podstaty nepřesný (viz kapitola 2). Proto je třeba vždy **posoudit významnost** překryvu v porovnání se střední polohovou chybou jednotlivých mapových podkladů.

Jinými slovy vypočtenou hodnotu překryvu mezi zákresem DPB a zákresem parcely KN o velikosti 100 m² nelze interpretovat jako reálný překryv v terénu. Hodnota 100 m² znamená, že dva mapové podklady (zákres DPB a zákres parcely KN) mají geometrický průnik o této velikosti, při čemž do velikosti průniku se promítají i polohové chyby zákresů.

Pro posouzení, zda je průnik významný, je **třeba zhodnotit tvar a podobu tohoto průniku** v porovnání s mezními polohovými středními chybami uvedenými v kapitole 2.3.

3.1 Doporučený postup pro zákresy DPB a parcel KN

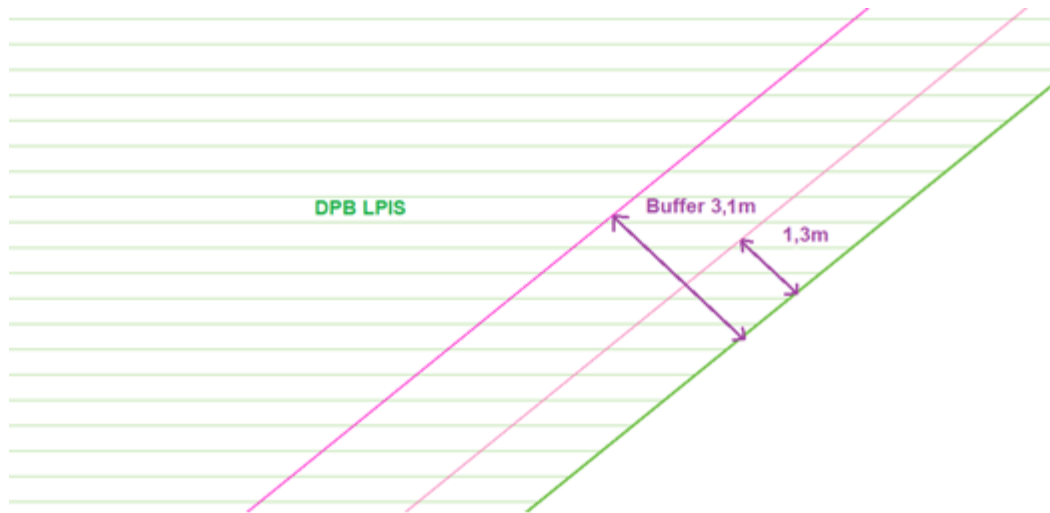
Na základě skutečností popsaných v kapitole 2, lze pro zákresy DPB vygenerovat dvě obalové zóny (Buffer):

- Jednu obalovou zónu o hodnotě -1,3 m (vzájemná polohová střední chyba pro parcely zakreslené s nejvyšší přesností) a
- druhou obalovou zónu o hodnotě -3,1 m (což je vzájemná polohová střední chyba pro parcely zakreslené s nejnižší přesností).

Následně lze provést toto vyhodnocení:

1. Pokud zákres parcely KN zasahuje pouze do první obalové zóny (-1,3 m), lze ho považovat za nevýznamný překryv vzniklý v důsledku polohové nepřesnosti dat.
2. Pokud zákres parcely KN zasahuje pouze do druhé obalové zóny (-3,1 m), je třeba posoudit přesnost zákresu parcely KN a dle toho se rozhodnout (například pomocí kódu kvality lomových bodů nebo pomocí kódu způsobu určení výměry).
3. Pokud zákres parcely KN zasahuje do zákresu DPB více jak 3,1 m, lze ho považovat za významný.

V každém případě je třeba uvažovat vypočítanou hodnotu překryvu jako orientační, přesnou hodnotu lze stanovit pouze geodetickým vymezením v terénu.

3.2 Doporučení pro veřejnost

Data katastru nemovitostí jsou integrována do evidence využití půdy LPIS jako podpůrný mapový podklad.

Při dovozování užívání konkrétní katastrální parcely je třeba, aby si vlastník pozemku byl vědom existence polohových chyb mapových podkladů. Jako **nerrelevantní průniky** vzniklé v důsledku polohové chyby vstupních dat lze označit:

- Průniky s výměrou menší než 1m² a
- Průniky v geometrické toleranci 1,3 m (spolehlivě vyjadřující nejistotu zákresů parcel KN a zákresů DPB).

U průniků v geometrické toleranci 3,1 m je třeba individuálně posoudit kvalitu stanovení katastrální parcely.

Výměru vzájemného překryvu je třeba vnímat jako orientační, vypočtenou z podkladových zákresů a ovlivněnou polohovými chybami vstupních dat.

Farmářské veřejnosti lze z důvodu předcházení sporů s vlastníky pozemků doporučit uspořádání pachtovních a podpachtovních smluv tak, aby celá evidovaná výměra DPB byla ošetřena právními důvody užívání.

Za Ministerstvo zemědělství

Ing. Lenka Typoltová

ředitelka odboru zemědělských registrů